

Затверджено Вченою Радою ОНУ
імені І.І. Мечникова
від "20" грудня 20 16 р. № 4

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
(повна назва вищого навчального закладу)
Кафедра світового господарства і міжнародних економічних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Хмарський В. М.

2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія інституційних змін
(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти __ третій освітній рівень (доктор філософії)

Спеціальність __ 292 – Міжнародні економічні відносини
(код і назва спеціальності (тей))

Інститут/факультет __ Факультет міжнародних відносин, політології та соціології
(назва інституту, факультету)

2019 – 2020

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни «Теорія інституційних змін».

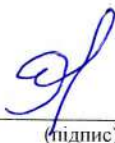
(назва навчальної дисципліни)

Розробники: Крючкова Н.М., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та підприємництва ЕПФ ОНУ.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин

Протокол № 1 від "28" серпня 2019 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Якубовський С.О.)
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) Факультету міжнародних відносин, політології та соціології

Протокол № 1 від "04" вересня 2019 р.

Голова НМК

(підпис)

(Хорошилов О.Ю.)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від. "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від. "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	вечірня форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 3,0 годин – 90 ІНДЗ* – не передбачено навчальним планом	29 Міжнародні відносини Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини» Рівень вищої освіти: третій (доктор філософії)	Нормативна / за вибором (ВНЗ/студента)	
		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
		8 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		-	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		82 год.	82 год.
у т.ч. ІНДЗ*: ---			
Форма підсумкового контролю: залік			

* – за наявності

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу «Теорія інституційних змін» є формування системи знань з теоретико-методологічних положень інституційної теорії, що відображає основи парадигми будови, розвитку та трансформацій національної економіки. Логіка і структура курсу «Теорія інституційних змін» дозволить PhD-студентам засвоїти необхідний обсяг знань, що дає можливість досягти високого рівня професійної компетентності у науково-дослідній сфері.

Завдання. Основними завданнями курсу є вивчення таких проблем, як:

- досліджувати процеси інституціональних змін у реальній економіці;
- вивчення формування механізмів реалізації інституціональних змін у відповідності до особливостей економічного розвитку.
- набуття вмінь критично аналізувати теоретичні моделі інституціональних змін.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Фахові спеціальні: КФС.01- Здатність критично аналізувати теоретичні моделі інституціональних змін, досліджувати процеси інституціональних змін у реальній

економіці, формувати механізми їх реалізації у відповідності до особливостей економічного розвитку;

Загальні системні: КС.01- Знання історії розвитку та сучасного стану наукових знань; **КС.02** - Здатність ефективно використовувати сучасну методологію наукового пізнання та новітні методи наукових досліджень ;

Загальні інструментальні: КІ.01 - Здатність до аналізу і синтезу;

Фахові загальні: КФЗ.01 - Дослідницькі навички і уміння.

Очікувані результати навчання. В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: загальні закономірності визначення сутності поняття «інститут», «дисциплінарної матриці» інституційної теорії; методологічних проблем трактування поняття «інститут»; особливості дослідження економічних інститутів, механізмів регулювання інституційного розвитку, методологію дослідження інституційних трансформацій економічних змін;

вміти: критично оцінювати і порівнювати теоретичні концепції інституціональних змін, використовувати фундаментальні знання для аналізу проблем реалізації інституціональних змін у різних сферах економічної діяльності і надання відповідних рекомендацій.

3. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

Теоретико-методологічні положення інституційної теорії економічних трансформацій

Тема 1. Інститути: проблема дефініційного визначення.

Вступ до проблематики визначення сутності поняття «інститут». «Дисциплінарна матриця» інституційної теорії. Методологічні проблеми трактування поняття «інститут».

Тема 2. Методологія інституціоналізму в науковому пізнанні.

Основні ознаки інституту як категорії пізнання. Інститут як базис інституційного розвитку. Особливості економічних інститутів.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

Інституційні трансформації економічних змін

Тема 3. Закономірності інституційних змін.

Механізми регулювання інституційного розвитку. Нова інституційна (неоінституційна) економічна теорія. Радикальні інституційні трансформації економіки.

Тема 4. Інституційні трансформації: підходи, концепції, розвиток

Дихотомія Веблена-Ейрса. «Парадокс демократії» Е. Гідденса. Феномен інституційної інерції. Інституційний «генотип» в системі економічних перетворень. Зміни інститутів в рамках концепції Е. Коммонса.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів	Кількість годин											
	Денна форма						Вечірня форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	ср	л		п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні положення інституційної теорії економічних трансформацій												
Тема 1. Інститути: проблема дефініційного визначення	24	2				22	24	2				22
Тема 2. Методологія інституціоналізму в науковому пізнанні	22	2				20	22	2				20

Разом за змістовним модулем 1	46	4			42	46	4			42
Змістовний модуль 2. Інституційні трансформації економічних змін										
Тема 3. Закономірності інституційних змін	22	2			20	24	2			22
Тема 4. Інституційні трансформації: підходи, концепції, розвиток	22	2			20	22	2			20
Разом за змістовним модулем 2	44	4			40	44	4			42
Усього годин	90	8			82	90	8			82

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми / види занять	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Вечірня форма навчання
1.	Методологія дослідження інституційних трансформацій в умовах поєднання інверсійного типу ринкових перетворень і глобалізації економіки	12	12
2.	Взаємозв'язок циклічності інституційних та соціально-економічних трансформацій в Україні	10	10
3.	Інституційні трансформації грошово-кредитної системи України в контексті глобалізації	10	10
4.	Національна банківська система України в умовах глобалізації фінансового капіталу: інституційні трансформації та корекції	10	10
5.	Трансформації фінансово-інституційного простору України в контексті глобального контркризового реформування	10	10
6.	Інституційно-структурні трансформації фінансового ринку України в контексті досвіду країн ЄС	10	10
7.	Інституційні трансформації в процесі економічної конвергенції України і ЄС	10	10
8.	Механізми рівноважного коригування інституційних перетворень	10	10

6. Методи навчання

Лекції, розповідь, пояснення, ілюстрація, обговорення проблемних питань, виконання теоретичних і практичних завдань, розв'язання ситуаційних вправ, виконання самостійних завдань.

7. Методи контролю

Поточне тестування PhD-студентів здійснюється:

- тест-контролем знань з кожного змістового модуля, розрахункові та ситуаційні завдання;

- оцінювання практичних навичок;
- оцінювання виконання самостійної роботи;
- оцінювання письмової самостійної роботи (реферат);
- підсумковий письмова робота.

Підсумкова оцінка отримується PhD-студентом за результатами всіх видів контролю.

Рівень знань студента оцінюється за 100-бальною шкалою

8. Питання для підсумкового контролю

1. Визначення сутності поняття «інститут».
2. «Дисциплінарна матриця» інституційної теорії.
3. Методологічні проблеми трактування поняття «інститут».
4. Основні ознаки інституту як категорії пізнання.
5. Інститут як базис інституційного розвитку.
6. Особливості економічних інститутів.
7. Механізми регулювання інституційного розвитку.
8. Нова інституційна (неоінституційна) економічна теорія.
9. Радикальні інституційні трансформації економіки.
10. Дихотомія Веблена-Ейрса.
11. «Парадокс демократії» Е. Гідденса.
12. Феномен інституційної інерції.
13. Інституційний «генотип» в системі економічних перетворень.
14. Зміни інститутів в рамках концепції Е. Коммонса.
15. Механізми інституційних змін сучасного економічного простору.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль		Модульний контроль 1	Модульний контроль 2	Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2				
20	20	20	20	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту, (роботи), практик?	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		

64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Комплексне навчально-методичного забезпечення, література і джерела, ілюстративні матеріали, статті у фахових наукових та публіцистичних видання з тематики дисципліни, інформаційні ресурси.

11. Рекомендована література

Основна

1. Коммонс Дж. Правовые основания капитализма. – М.: Из-во «Высшая школа экономики», 2011. – 416 с.
2. Норт Д. Институты и экономический рост: историческое введение / Д.Норт // Тезис. – 1993. – Т. 1, Выпуск 2. – 86 с.
3. Капелюшников Р.И. Новая институциональная теория. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.libertarium.ru/10625
4. Нуреев Р.М. Институциональная теория экономической истории, которую предстоит создать: история как конкуренция институтов / Р.М. Нуреев, Ю.В. Латов // Наукові праці ДонНТУ. Серія: Економічна. – 2005. – Вып. 89-1. – С. 20-38.
5. North D. Five Propositions about Institutional Change // Explaining Social Institutions / Ed. by J. Knight and I. Sened. Michigan: The University of Michigan Press, 1998. – P.15–27, p. 17.
6. North D. Understanding the Process of Economic Change. – М. : Изд. дом Гос. ун-та – Высшей школы экономики, 2010. – 256 с.
7. North, D.C. The Rise of the Western World: A New Economic History / D.C. North, R.P. Thomas. – Cambridge, 1973. – P. 87.

Додаткова

1. Вольчик В.В. Возможности традиционного институционализма при исследовании институциональных изменений в экономике // Научные труды ДонНТУ. Серія: економічна. Выпуск 34-1.- 2008. – С. 37-45.
2. Нуреев Р.М., Латова Ю.В. Россия и Европа: эффект колеи (опыт институционального анализа истории экономического развития). – Калининград: Издательство им. И. Канта, 2010. - 531 с.
3. История экономических учений / В.С. Автомонов, О.И. Ананьин, Н.А. Макашева (ред.). – М.: ИНФРА-М, 2004. – 87 с.

4. Полтерович В.М. Трансплантация экономических институтов // Экономическая наука современной России, 2001. - №3. - С.24-50.
5. Яновский Э.А. Импорт институтов стран с переходной экономикой: критерии отбора, предпосылки и издержки введения. - Институт экономики переходного периода. - М., 2003. - 22 с.
6. Коуэн Р. Зависимость от предшествующей траектории развития, причинная связь и экономическая политика // Terra Economicus, 2004. - №4. - С. 10-29.
7. Олейник А.Н. Институциональная экономика / А.Н. Олейник. - М.: ИНФРА-М, 2004. - С. 188
8. Шаститко А.Е. Новая институциональная экономическая теория / А.Е. Шаститко. - М.: ТЕИС, 2002. - 3-е изд. - 591 с.
9. Demsetz H. Toward a Theory of Property Rights // American Economic Review. 1967. No 57 (2). - P. 347-359.
10. North D. Understanding the Process of Economic Change. - М: Издательский дом Государственного университета - Высшей школы экономики, 2010. - 256 с.
11. Solow R.M. Economic History and Economics // American Economic Review. 1985. No 75 (2). - P. 328-331.
12. Schmoller G. Grundriss der Allgemeinen Volkswirtschaftslehre: 2 Bd. Bd 1 / G. Schmoller. - Berlin: Duncker & Humblot, 1923. - P. 74.
13. Milgrom P., Roberts J. Bargaining Costs and the Organization of Economic Activity / P.Milgrom, J.Roberts. - Cambridge, 1990. - 34 p.
14. North, D.C. The Rise of the Western World: A New Economic History / D.C. North, R.P. Thomas. - Cambridge, 1973. - P. 87.
15. Stigler G. Information in the Labor Market, Journal of Political Economy, Supplement, October 1962. - P.23-37.
16. Roberts J. Economics, organization and management (with P. Milgrom). Prentice-Hall, 1992. - 463 p.
17. Williamson, O. Markets and Hierarchies / O. Williamson. - New York: Free Press, 1975. - P. 53.

12. Електронні інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс].- Режим доступу URL: www.me.gov.ua
2. Офіційний веб-сайт Національного банку України [Електронний ресурс].- Режим доступу URL: www.bank.gov.ua
3. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс].- Режим доступу URL: www.ukrstat.gov.ua
4. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс].- Режим доступу URL: <http://www.minfin.gov.ua>
5. World Investment Report [Електронний ресурс].- Режим доступу URL: <http://unctad.org/>
6. World Trade Report [Електронний ресурс].- Режим доступу URL: www.wto.org

7. World Migration Report [Электронный ресурс].- Режим доступа URL: www.iom.int

8. Global Financial Stability Report [Электронный ресурс].- Режим доступа URL: www.imf.org

9. The World Factbook [Электронный ресурс].- Режим доступа URL: www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/